

مقایسه و بلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی با و بلاگ‌های برتر کتابداری؛ ۱۳۸۵

رقیه اسکر و چی^۱ / مریم فرهادی^۲ / حمید رضا حقانی^۳

چکیده

مقدمه: و بلاگ‌ها ابزاری بدیهی برای کتابداران هستند. سه راه عمدۀ برای کاربرد و بلاگ‌ها در حوزه کتابداری عبارت اند از: استفاده شخصی کتابداران برای روز‌آمد کردن اطلاعات، به عنوان منبعی قابل توجه برای کاربران و به عنوان راهی جهت تهیه اطلاعات در مورد کتابخانه‌ها و خدمات آنها. هدف این مطالعه مقایسه و بلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی با و بلاگ‌های برتر کتابداری دنیا جهت شناسایی نقاط ضعف و قوت و طراحی بهتر این و بلاگ‌های می‌باشد.

روشن بررسی: پژوهش حاضر با استفاده از روش پیمایشی - توصیفی و به طور تطبیقی به مقایسه و بلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی با و بلاگ‌های برتر کتابداری دنیا در سال ۱۳۸۵ انجام گردید. تعداد ۷۹ و بلاگ از و بلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی و ۱۰ و بلاگ برتر کتابداری دنیا در سال ۲۰۰۶ به عنوان جامعه پژوهش انتخاب شدند. روش گردآوری داده‌ها مشاهده مستقیم و ابزار گردآوری چک لیستی بود که عناصر اصلی آن از پژوهش هرینگ و همکاران اقتباس شده و بر اساس مشاهدات و تجربه نگارنده، مشورت با سایر و بلاگ‌نویسان و مقایسه با و بلاگ‌های برتر، مواردیگری نیز به آن اضافه شده است. در این چک لیست عناصر مشخصات کلی، مشخصات نویسنده نویسنده، تاریخ و سطح فعالیت و بلاگ، جنبه‌های فنی، محتوای کلی، وضعیت لینک دهی و نظرات مدنظر قرار گرفت. داده‌های گردآوری شده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی تحلیل شد.

یافته‌ها: از نظر نوع و بلاگ‌های ایرانی مشخص شد که ۶۷ درصد این و بلاگ‌ها از نوع فیلتر و ۱۴ درصد از نوع دانش می‌باشند. اطلاع‌رسانی در مورد رشته و اخبار دنیای کتابداری ۱۸ درصد، هم‌اندیشی و برقراری ارتباط بین کتابداران و ارایه فعالیت‌ها (درصد) و درج اطلاعات علمی، مقالات و ترجمه‌ها ۹ درصد) رایج ترین اهداف و بلاگ‌های ایرانی را تشکیل می‌داد. بررسی عناصر مختلف ساختاری در و بلاگ‌های کتابداران ایرانی نشان داد ۴۰/۵ درصد و بلاگ‌های ایرانی بین ۵۰ تا ۷۵ درصد عناصر مربوط به مشخصات نویسنده‌گان، ۷۷/۴ درصد و بلاگ‌های ایرانی بین ۵۰ تا ۷۵ درصد عناصر جنبه‌های فنی پست‌ها، ۷۸/۴۸ درصد و بلاگ‌های ایرانی زیر ۵۰ درصد جنبه‌های فنی کلی، ۶۴/۵۵ درصد و بلاگ‌های ایرانی زیر ۵۰ درصد عناصر محتوای کلی ۴۳/۴۲ درصد این و بلاگ‌ها زیر ۵۰ درصد انواع پیوندهاران و بلاگ‌های خود رعایت نموده‌اند. در مجموع ۶۵/۵۴ درصد عناصر ساختاری در و بلاگ‌های برتر کتابداری و ۴۹/۹ درصد در و بلاگ‌های ایرانی وجود داشته است.

نتیجه گیری: بررسی مشخصات ساختاری سبب رتبه بندی و بلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی و و بلاگ‌های برتر کتابداری دنیا بر اساس مجموعه امتیاز‌های کسب شده گردید. و بلاگ گروهی کتابداران ایران با امتیاز ۸۰/۹۵ درصد رتبه اول و و بلاگ ناکتابدار با امتیاز ۱۷/۲۶ درصد رتبه هفتاد و نهم را از نظر ساختار در و بلاگ‌های ایرانی کسب کردند. در و بلاگ‌های برتر کتابداری دنیانیز و بلاگ Academic Librarian با امتیاز ۸۲/۱۴ درصد در رتبه اول و و بلاگ conservator با امتیاز ۲۹/۷۶ درصد در رتبه دهم از نظر ساختاری قرار گرفت. در این رتبه بندی ۵۸/۲۲ درصد و بلاگ‌های ایرانی و ۲۰ درصد و بلاگ‌های برتر کتابداری دنیا زیر ۵۰ درصد عناصر ساختاری را در طراحی و بلاگ‌هار عایت کرده‌اند.

کلیدواژه‌ها: و بلاگ، و بلاگ‌های کتابداری، و بلاگ‌های کتابخانه‌ای، و بلاگ‌های برتر کتابداری دنیا

❖ وصول مقاله: ۸۶/۷/۱۶، اصلاح نهایی: ۸۶/۷/۲۱، پذیرش مقاله: ۸۶/۱۰/۱۱

۱- استادیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پژوهشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

۲- کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پژوهشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد

۳- مریم گروه آمار، دانشکده مدیریت، دانشگاه علوم پزشکی ایران

مقدمه

دربیافت نظرات آنان، سادگی و بی نیازی از مهارت های برنامه نویسی از مواردی هستند که به ترویج و بلاگ نویسی در میان کتابداران کتابخانه ها کمک می کنند.^[۴] اما با توجه به کارکردهای شمرده شده برای و بلاگ ها در حوزه کتابداری عجیب است که کتابخانه های زیادی برای اطلاع رسانی به مراجعان شان از این ابزار ایده آل استفاده نمی کنند، حتی لیستی که اسکات از و بلاگ های این حوزه نگهداری می کند که در زیر نام ۲۲ کشور ۳۵۵ و بلاگ را لیست کرده است، بیشتر تلاش هایی است که توسط کتابداران به صورت شخصی انجام گرفته و نه کتابخانه ها به عنوان یک سازمان.^[۵]

کرمی در پایان نامه کارشناسی ارشد خود به کشف و بررسی رویکردهای ممکن به پدیده و بلاگ از نقطه نظر خدمات کتابداری و اطلاع رسانی پرداخت. وی پژوهش خود را روی ۸۵ و بلاگ کتابداری دنیا که از آغاز و بلاگ نویسی (اوخر سال ۱۹۹۷) تا دسامبر ۲۰۰۴ توسط کتابخانه ها و کتابداران نگهداری می شدند، انجام داد و به سوالاتی درباره اهداف، محتوای نوشتاری، امکانات تعاملی، امکانات اشاعه خودکار اخبار، انواع نرم افزار مورد استفاده و فواصل روزآمدسازی در و بلاگ های کتابداری دنیا پرداخت. تهیه اخبار و اطلاعات برای کاربران، تهیه اخبار یا اطلاعات برای کتابداران و اطلاع رسانی درباره خدمات کتابخانه بیشترین اهداف و بلاگ نویسی و نرم افزار بلاگ رایج ترین نرم افزار مورد استفاده بوده است.^[۶]

Mitrook و Seltezer در سال ۲۰۰۷ پژوهشی جهت شناسایی و کاربرد اصل محاوره ای که در ایجاد روابط عمومی سازمان بکار می رود، بر روی ۵۰ و بلاگ با ابزار چک لیست حاوی ۳۲ آیتم انجام دادند که این اصول شامل: کاربرد زنجیره محاوره ای، سادگی استفاده از واسط، نگهداری و حفظ بازدید کنندگان، ماندگاری و بازگشت بازدیدها و ارائه اطلاعات مفید برای عموم است.

در میان سایر پروتکل های ارتباطی اینترنت (مانند پست الکترونیکی، وب و انتقال فایل) که ظاهرا ناگهانی و با شهرت زیادی پیشرفت کرده اند، و بلاگ ها اساسا در فرم و شکل متفاوتی از آنچه قبل وجود داشت، پا به عرصه گذاشته اند.^[۱] و بلاگ ها روشی ساده برای گسترش ارتباطی جهانی به منظور تبادل دانش برای ما فراهم می کنند. پائولا هین می گوید و بلاگ ها ابزاری طبیعی و بدیهی برای کتابداران هستند و بسیاری از کتابداران در شناخت و بلاگ ها به عنوان منابع مهم نظرات، اطلاعات، سرگرمی و تفریح و همچنین برقراری ارتباط، پیشقدم بوده اند.

سه راه عمدۀ برای کاربرد و بلاگ ها در حوزه کتابداری وجود دارد:

- ۱- استفاده شخصی کتابداران برای روزآمد کردن اطلاعات؛
- ۲- به عنوان منبعی قابل توجه برای کاربران؛ و
- ۳- به عنوان راهی جهت تهیه اطلاعات در مورد کتابخانه ها و خدمات آنها.^[۲]

امروزه و بلاگ ها می توانند به عنوان حافظه جمع آوری کننده اطلاعات کتابخانه عمل نمایند. تکنولوژی رو به پیشرفت و بلاگ بخصوص در حوزه های جستجو، آرشیو و رده بندی مطالب می تواند بسیار کمک کننده باشد و متخصصان اطلاعاتی می توانند در رسیدن به این پیشرفت ها نقش بسیار مهم و جدی داشته باشند. انجمن های ملی و بین المللی کتابداری، کتابداران و دانشجویان این رشته نیز از و بلاگ های گروهی یا شخصی برای اشتراک و تبادل دانش این حوزه، پرداختن به مسایل حرفه ای، نظردهی و بحث گروهی و تخصصی، آموزش مداوم اعضاء، انتشار مقالات و ترویج و معرفی نقش حرفه ایشان بهره می گیرند.^[۳]

بی نیازی از فضای اختصاصی در شبکه، رایگان بودن خدمات اکثر خدمت دهنده های و بلاگ نویسی، سرعت و سهولت انتشار، امکان تعامل با خوانندگان و

اهمیت وبلاگ در ایران تا آنچاست که ایران طی این مدت کوتاه رتبه چهارم جهان را از لحاظ تعداد وبلاگ‌ها به خود اختصاص داده است.[۹] اما در همین زمان تعداد وبلاگ‌های فعال حوزه کتابداری و کتابداری فقط ۷۹ مورد است که نسبت به رشد سریع وبلاگ‌نویسی در ایران رقم بسیار پایینی است و از سویی مشخص نیست همین تعداد اندک نیز چگونه و توسط چه کسانی ایجاد شده‌اند، چه اهدافی را دنبال می‌کنند و تا چه حد از معیارهای در نظر گرفته شده برای وبلاگ‌نویسی تبعیت می‌کنند، از این رو هدف این پژوهش مقایسه وبلاگ‌های کتابداران ایرانی با وبلاگ‌های برتر کتابداری دنیا (۱۳۸۵) است و نتایج آن می‌تواند مورد استفاده مدیران کتابخانه‌ها و کتابداران در طراحی و ایجاد وبلاگ‌ها براساس فاکتورهای تعیین شده باشد.

روش پژوهش

این پژوهش توصیفی با روش پیمایشی و تطبیقی اجرا شد. جامعه مورد پژوهش شامل تمامی وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی (شامل وبلاگ‌های فارسی زبان و غیرفارسی زبان) موجود بر روی وب که از فروردین تا اسفند سال ۱۳۸۵ روزآمد شده و حداقل دارای دو پست هستند، بود که بر اساس راهنمای وبلاگ‌های کتابداری و اطلاع رسانی ایرانی تعداد آنها ۷۹ عدد است و همچنین وبلاگ‌های برتر کتابداری دنیا در سال ۲۰۰۶ که ۱۴ مورد بوده و بر حسب درجه بندی گوگل براساس میزان استفاده کاربران انتخاب شدند که از بین آنها ۴ مورد قابل دسترس نبود و نهایتاً ۱۰ وبلاگ مورد بررسی قرار گرفت.

داده‌ها با روش مشاهده مستقیم و با ابزار چک لیست اقتباس شده از Hering و همکاران [۱] که مواردی نیز به آن اضافه شده و مورد بازبینی و اصلاح ۱۰ نفر از اساتید و صاحب نظران قرار گرفت، جمع آوری شد. به منظور تجزیه و تحلیل یافته‌ها از آمار توصیفی به همراه جداول و نمودارهای لازم استفاده شد.

یافته‌ها نشان داد وبلاگ‌های این پژوهش تعداد زیادی از اصول محاوره‌ای را دارا بودند که بیشترین نگهداری بازدیدکنندگان (۸۵ درصد) و سادگی و سهولت واسط کاربری (۷۸ درصد) بود. از میان جنبه‌های فنی، تاریخ آخرین روزآمدسازی (۱۰۰ درصد)، لینک به سایت‌های دیگر (۹۲ درصد)، وجود نقشه سایت (۹۲ درصد)، لینک به وبلاگ‌های دیگر (۸۸ درصد)، فرصت پاسخ‌دهی کاربران (۸۸ درصد)، لینک به سخنرانی‌ها (۸۶ درصد)، بیان اهداف (۸۰ درصد)، پست مطالب جدید در عرض ۳۰ روز گذشته (۸۰ درصد) بوده است. در مقایسه با وب سایت‌های سنتی، وبلاگ‌ها به طور مشخص رتبه بالاتری در سهولت واسط کاربری و حفظ و نگهداری بازدیدکنندگان کسب نمودند؛ اما در جنبه مفید و سودمند بودن برای کاربران وب سایت‌ها امتیاز بیشتری کسب کردند.[۷] Hering و دیگران (۲۰۰۳) پژوهشی با هدف توصیف سیستماتیک خصوصیات وبلاگ‌ها به روش تحلیل محتوا کیفی و با ابزار چک لیست که ۵۵ فاکتور در آن لحاظ شده بود، بر روی ۲۰۳ وبلاگ که به طور تصادفی انتخاب شده بودند، انجام دادند و به جنبه‌های انواع وبلاگ‌ها، جنبه‌های فنی، نرم افزارهای مورد استفاده، نظرات و ویژگی‌های مداخله‌پرداختن و وبلاگ‌هارابه عنوان ابزاری شخصی برای "ابزار خود" پرشمردند.[۱] Clyde (۲۰۰۳) تعداد ۵۵ وبلاگ کتابخانه‌ای را با استفاده از تکنیک‌های تحلیل محتوى وب سایت‌ها مورد مطالعه قرار داد. مهمترین هدف از ایجاد وبلاگ تهیه اخبار، اطلاعات و ارجاعاتی (لینک) به منابع اینترنتی برای کاربران آنهاست. تعداد بسیار کمی از وبلاگ‌ها از امکانات موجود در خود استفاده کرده‌اند. تنها یک پنجم وبلاگ‌ها بصورت روزانه و تنها نیمی از آنها به صورت هفتگی روزآمد می‌شوند. کمتر از نیمی از آنها از خدمات آر.اس.اس "استفاده کرده‌اند. تعداد زیادی از کتابخانه‌ها از نرم افزارهای وبلاگ‌نویسی رایگان مانند "بلاگر" استفاده کرده‌اند.[۸]

در ایران وبلاگ‌نویسی از آبان ماه سال ۱۳۸۰ آغاز شد.

یافته ها

مقالات و ترجمه های حوزه کتابداری (۹ درصد) بیشترین فراوانی را داشته اند. بررسی اهداف بیانگر آن است که کتابداران به و بلاگ ها به عنوان منابعی جهت اطلاع رسانی و برقراری ارتباط با یکدیگر بیشتر از سایر جنبه ها نویجه دارند (جدول ۱).

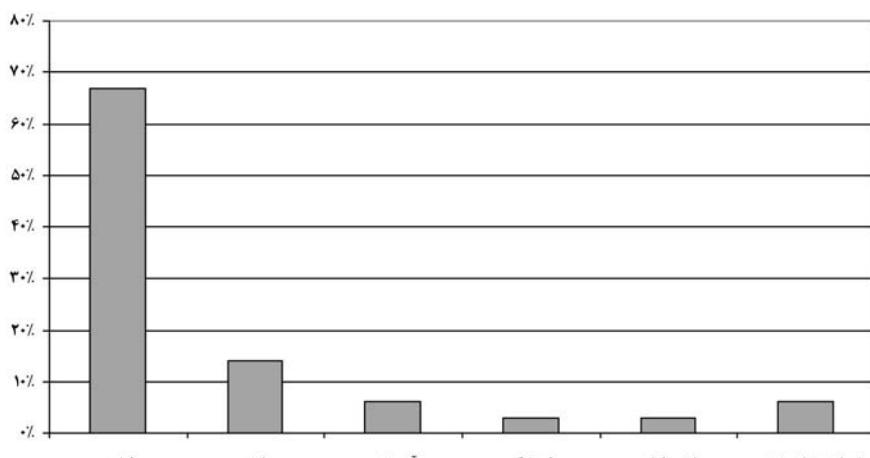
اهداف برخی و بلاگ های نیز بحث و تبادل نظر درباره یک موضوع تخصصی است مانند وب شناسی، فهرستگان ها، و بلاگ ها و و بلاگ نویسی، کتابخانه دیجیتال و... که تقریباً تمام و بلاگ هایی که به یک موضوع تخصصی می پردازنند در گروه و بلاگ های نوع دانش هستند. تمام و بلاگ هایی که به اطلاع رسانی در مورد رشته و اخبار دنیای کتابداری، هم اندیشی و برقراری ارتباط بین کتابداران و ارائه فعالیت های آنان می پردازنند یا هدف‌شان کمک به پیشرفت، اشاعه و شناخت رشته کتابداری است، در نوع و بلاگ های فیلتر دسته بندی می شوند. و بلاگ هایی که به اعلام نمرات و منابع امتحانی، ارایه تست ها و منابع کارشناسی ارشد، چکیده پایان نامه های کتابداری می پردازنند در دسته و بلاگ های آموزشی قرار می گیرند (جدول ۲).

در بررسی جنبه های فنی و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی مشاهده شد از میان میزان های و بلاگ نویسی بلاگفا (۷۲ درصد) بیشترین کاربرد را در

در بررسی مشخصه های کلی و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی مشخص شد که ۷۵ درصد از و بلاگ ها توسط کتابداران، ۲۰ درصد توسط انجمن های کتابداری و ۵ درصد توسط کتابخانه ها ایجاد شده اند همچنین ۶۴ درصد و بلاگ ها به صورت شخصی و ۲۸ درصد بطور مشترک (گروهی) نگهداری و روزآمد می شوند. ۹۷/۵ درصد و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی به زبان فارسی و تنها ۲/۵ درصد به زبان انگلیسی بوده است.

در تعیین انواع و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی مشخص شد که ۶۷ درصد و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی از نوع فیلتر، ۱۴ درصد از نوع دانش، ۶ درصد از نوع و بلاگ های آموزشی، ۶ درصد از نوع یادداشت های شخصی و ۳ درصد از نوع فتوبلاغ هستند. ۳ درصد نیز شامل هر دو نوع دانش و فیلتر می باشند می باشند (نمودار ۱).

در دسته بندی و تعیین اهداف و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی، اطلاع رسانی در مورد رشته اخبار دنیای کتابداری (۱۸ درصد)، هم اندیشی و برقراری ارتباط بین کتابداران و ارائه فعالیت ها و دیدگاه های آنان (۹ درصد) و درج اطلاعات علمی،



نمودار ۱: توزیع فراوانی انواع و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی

جدول ۱: توزیع فراوانی انواع اهداف و بلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی

درصد	تعداد	اهداف
۱۸	۱۰	اطلاع رسانی در مورد رشته کتابداری و اخبار دنیای کتابداری
۹	۵	هم اندیشی و برقراری ارتباط بین کتابداران، ارایه فعالیت‌ها و دیدگاه‌های کتابداران
۹	۵	درج مفاهیم و اطلاعات علمی، مقالات، ترجمه‌ها و تالیفات حوزه کتابداری
۹	۵	کمک به پیشرفت، اشاعه و شناخت رشته و اهداف کتابداری
۷	۴	وب شناسی، وب سنجی، علم سنجی، وب نامربی، اطلاع یابی در وب، فناوری اطلاعات
۷	۴	ارایه تجربیات و نظرات شخصی در حوزه کتابداری
۵	۳	معرفی کتابخانه، اطلاع رسانی درباره خدمات کتابخانه دانشگاه به اساتید و دانشجویان
۵	۳	اطلاع رسانی فعالیت‌های انجمن‌های کتابداری
۴	۲	پرداختن به ادبیات کودکان و نوجوانان، و اشاعه اطلاعات کتابداری کودک
۴	۲	بیان مشکلات کتابداری به زبان طنز، بیان مطالب طنز حوزه کتابداری
۴	۲	ارایه مطالبی درباره موضوعیت، معناشناسی، واژگان، هستی شناسی، وب معنایی و ابرداده
۲۲	۱۱	موارد دیگر(اعلام نمرات امتحانی، مباحث نظری کتابداری، فهرستگان‌ها، وبلاگ‌نویسی، کتابخانه دیجیتال، تفکر استعاری، چکیده پایان نامه‌ها، ارائه تست‌ها و منابع کارشناسی ارشد...)

جدول ۲: دسته بندی اهداف انواع و بلاگ‌های کتابداران ایرانی

اهداف	انواع و بلاگ‌ها
اطلاع رسانی در مورد رشته و اخبار دنیای کتابداری	فیلتر
هم اندیشی و برقراری ارتباط بین کتابداران، ارایه فعالیت‌ها و دیدگاه‌ها	
معرفی کتابخانه، اطلاع رسانی درباره خدمات کتابخانه	
اطلاع رسانی فعالیت‌های انجمن‌های کتابداری	
وب شناسی، وب سنجی، علم سنجی، سازماندهی محتوا و وب، فولکسونومی	دانش
فناوری اطلاعات	
کتابخانه‌های دیجیتالی	
مباحث نظری علم کتابداری	
فهرستگان‌ها	
تفکر استعاری	
وبلاگ‌نویسی	
ادبیات کودکان	
اعلام نمرات و منابع امتحانی کلاس	آموزشی
ایجاد پایگاه اطلاع رسانی واحدهای درسی برای دانشجویان	
ارایه تست‌ها و منابع کارشناسی ارشد	
ارایه چکیده پایان نامه‌ها	

برتر (۶۰ درصد) زیر ۵۰ درصد و ۴۰ درصد آنها ۷۵ تا ۵۰ برتر (۶۰ درصد) زیر ۵۰ درصد آنها ۷۵ تا ۵۰ درصد جنبه های فنی کلی را رعایت نموده اند. مقایسه نشان می دهد در حالیکه در هر دو گروه رعایت کمتر از ۵۰ درصد عناصر جنبه های فنی کلی غالب است اما در ارقام مخصوصا رعایت ۵۰ تا ۷۵ درصد عناصر، اختلاف قابل ملاحظه ای دیده می شود. در مجموع ۶۴/۲۴ درصد از جنبه های فنی کلی در و بلاگ های کتابداران ایرانی و ۵۶/۶۷ درصد در و بلاگ های برتر کتابداری وجود نداشتند.

بررسی وضعیت لینک ها و لینک دهی و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی در مقایسه با و بلاگ های برتر کتابداری نشان داد ۸۹/۸۷ درصد و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی نیم و کمتر از نیمی از کل لینک ها و ۱۰/۱۳ درصد بیش از نیمی از لینک ها (ثابت و محتوای پست ها) را دارند. در حالی که این ارقام برای و بلاگ های برتر کتابداری به ترتیب ۴۰ درصد و ۶۰ درصد می باشد. بررسی این ارقام نشان دهنده اختلاف زیادی بین دو گروه و بلاگ های ایرانی و و بلاگ های برتر در اختصاص انواع لینک های مورد مطالعه می باشد (جدول ۳).

وبلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی دارد و پرشین بلاگ (۱۹ درصد) در مکان بعدی قرار دارد. درصد بالای استفاده از نرم افزار بلاگفا می تواند به علت امکانات و قابلیت های بیشتر آن مانند امکان دسته بندی و ایجاد آرشیو موضوعی، مدیریت و پشتیبانی بهتر آن باشد.

بررسی جنبه های فنی کلی و پست های و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی در مقایسه با و بلاگ های برتر کتابداری نشان داد: ۹۷/۴۶ درصد و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی ۵۰ تا ۷۵ درصد عناصر مربوط به جنبه های فنی پست ها را دارا هستند در حالی که ۴۰ درصد و بلاگ های برتر ۵۰ تا ۷۵ درصد و درصد آنها بالای ۷۵ درصد این عناصر را در و بلاگ خود رعایت نموده اند. جالب توجه است که هیچ کدام از و بلاگ های کتابداران ایرانی بالای ۷۵ درصد عناصر جنبه های فنی پست ها را بکار نبرده اند (جدول ۳).

همان گونه که جدول ۳ نشان می دهد ۷۸/۴۸ درصد و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی زیر ۵۰ درصد و ۱۵۲ درصد ۵۰ تا ۷۵ درصد جنبه های فنی کلی را دارا می باشند در حالی که بیش از نیمی از و بلاگ های

جدول ۳: توزیع فراوانی میزان رعایت عناصر مربوط به جنبه های فنی پست، جنبه های فنی کلی و انواع لینک های برتر و و بلاگ های کتابخانه ها و کتابداران ایرانی

فاکتورهای مقایسه	میزان رعایت	تعداد (درصد)	و بلاگ های برتر	و بلاگ های ایرانی
جنبه های فنی پست ها	٪ ۵۰	(۱۰) ۱	(۲/۵۴) ۲	
	٪ ۵۰	(۴۰) ۴	(۹۷/۴۶) ۷۷	
	٪ ۷۵	(۵۰) ۵	(۰) ۰	
	جمع	(۱۰۰) ۱۰	(۱۰۰) ۷۹	
جنبه های فنی کلی	٪ ۵۰	(۶۰) ۶	(۷۸/۴۸) ۶۲	
	٪ ۵۰	(۳۰) ۳	(۲۱/۵۲) ۱۷	
	٪ ۷۵	(۱) ۱	(۰) ۰	
	جمع	(۱۰۰) ۱۰	(۱۰۰) ۷۹	
انواع لینک ها	٪ ۵۰	(۳۰) ۳	(۴۳/۴۲) ۵۸	
	٪ ۵۰	(۵۰) ۵	(۲۴/۰۵) ۱۹	
	٪ ۷۵	(۲۰) ۲	(۲/۵۳) ۲	
	جمع	(۱۰۰) ۱۰	(۱۰۰) ۷۹	

ایرانی ۲۵ روز و در وبلاگ‌های برتر کتابداری ۶/۲ روز است. در مجموع ۴۵/۵ درصد وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی و ۸۰ درصد وبلاگ‌های برتر کتابداری کمتر از ۱ هفته و ۱۶/۴۵ درصد وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی بیش از ۶ ماه از آخرین تاریخ روزآمدسازی‌شان گذشته است. متوسط سن وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی ۳۸۵/۶۳ روز و وبلاگ‌های برتر کتابداری ۱۰۳۵ روز بوده است. تولد قدیمی ترین وبلاگ کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی ۱۳۵۷ روز (نژدیک به ۴ سال) پیش بوده در حالی که قدیمی ترین وبلاگ برتر کتابداری ۱۹۰۶ روز (بیش از ۵ سال) سن دارد. بیشترین فراوانی سن وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی ۱ تا ۲ سال (۳۴ درصد) و وبلاگ‌های برتر کتابداری بیش از ۲ سال (۷۰ درصد) می‌باشد. هیچیک از وبلاگ‌های برتر کمتر از ۶ ماه سن ندارند در حالی که ۳۳ درصد وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی کمتر از ۶ ماه است که متولد شده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد وبلاگ‌تاحدودی به عنوان یک محمول اطلاعاتی معتبر نزد کتابداران پذیرفته شده است و کتابداران، استاید و دانشجویان بسیاری از اخبار و اطلاعات مورد نیاز خود را از وبلاگ‌های کتابداری دریافت می‌کنند.

تنها ۲/۵ درصد وبلاگ‌های کتابداران ایرانی به زبان انگلیسی هستند، کتابداران سعی کنند برای برقراری ارتباط و تبادل دانش با کتابداران سراسر دنیا هم به زبان فارسی و هم به زبان انگلیسی مطالب خود را در وبلاگ بنویسند. پژوهش کرمی (دسامبر ۲۰۰۴) روی وبلاگ‌های کتابداری دنیا نشان داد تهیه کنندگان وبلاگ‌ها ۵۱/۷ درصد کتابداران و ۴۸/۲ درصد کتابخانه‌ها بوده‌اند.^[۶] در مقایسه با پژوهش کرمی می‌توان گفت کتابخانه‌های ایران نسبت به بهره‌گیری از وبلاگ‌ها به منظور نیل به اهداف کتابخانه بی‌توجه بوده‌اند زیرا تعداد وبلاگ‌های کتابخانه‌ای ایران در مقایسه با کل وبلاگ‌های کتابداری

جدول ۴ توزیع فراوانی عناصر مربوط به ساختار (مشخصات نویسنده، جنبه‌های فنی کلی، جنبه‌های فنی پست‌ها، محتوا کلی و وضعیت لینک دهنده) وبلاگ‌های برتر کتابداری و وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی را به طور کلی نمایش می‌دهد. این جدول نشان می‌دهد بررسی عناصر مربوط به مشخصات نویسنده / نویسنده‌گان (۸۱/۲۵۰ درصد) بیشترین فراوانی کاربرد، و جنبه‌های فنی کلی (۴۱/۶۷ درصد) کمترین درصد کاربرد را در وبلاگ‌های برتر کتابداری و عناصر مربوط به جنبه‌های فنی پست‌ها (۶۷/۰۹ درصد) بیشترین فراوانی کاربرد، و وضعیت لینک دهنده (۳۴/۸۱ درصد) کمترین فراوانی کاربرد را در وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی داشته است. در مجموع می‌توان گفت ۶۵/۵۴ درصد عناصر مربوط به ساختار در وبلاگ‌های برتر کتابداری و ۴۶/۹۰ درصد عناصر مربوط به ساختار در وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی وجود داشته است.

بررسی تاریخ و سطح فعالیت و روزآمدسازی، فواصل روزآمدسازی و سن وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی در مقایسه با وبلاگ‌های برتر کتابداری نشان داد میانگین فاصله روز از آخرین تاریخ روزآمدسازی وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران

جدول ۴: توزیع فراوانی عناصر مربوط به ساختار در وبلاگ‌های برتر کتابداری و وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی

عنصر	عناصر ساختار	وبلاگ‌های برتر	وبلاگ‌های ایرانی
مشخصات	نویسنده‌گان	٪۸۱/۲۵	٪۵۵/۰۶
جنبه‌های فنی	٪۷۱/۴۳	٪۶۷/۰۹	٪۴۱/۶۷
پست‌ها			٪۳۵/۷۶
کلی			٪۴۱/۷۷
محتوا کلی			٪۳۴/۸۱
لينک دهنده			٪۴۶/۹۰
کل			٪۶۵/۵۴

جدول ۵: رتبه بندی ساختار وبلاگ‌های برتر کتابداری دنیا و وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی

ردیف	وبلاگ‌های برتر کتابداری دنیا	امتیاز	وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی	امتیاز	ردیف
۱	Academic librarian http://keptup.typepad.com/academic/	٪۸۰/۹۵	وبلاگ گروهی کتابداران ایران http://www.lisiran.blogfa.com/	٪۸۲/۱۴	
۲	ALA http://www.techsource.ala.org/blog/	٪۷۵/۱۲	وبلاگ کتابداری http://liblog.blogfa.com/	٪۸۰/۴۸	
۳	Lorcan Dempsey http://orweblog.oclc.org/	٪۷۳/۴۵	کتابداران خلیج فارس http://khosravian.blogfa.com/	٪۷۸/۴۵	
۴	library marketing http://librarymarketing.blogspot.com/	٪۶۸/۴۵	کتابخانه دانشکده بهداشت http://www.healthlib.blogfa.com/	٪۷۷/۱۴	
۵	Catalogablog http://catalogablog.blogspot.com/	٪۶۴/۲۹	کتابنگار http://www.bibliographer.blogfa.com/	٪۶۳/۴۵	
۶	daves blog http://daweed.blogspot.com/	٪۶۳/۴۵	دانشناسی http://www.nouruzi.blogfa.com/	٪۶۲/۱۴	
۷	library link of... http://www.tk421.net/librarylink/	٪۶۲/۲۶	Sima	٪۶۱/۰۷	
۸	walking paper http://www.walkingpaper.org/	٪۶۱/۷۹	محمد محمدی http://www.mohammadilib.blogfa.com/	٪۵۵/۹۵	
۹	A librarian guide http://libetiquette.blogspot.com/	٪۶۱/۷۹	کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی http://farhadshokraneh.blogfa.com/	٪۴۴/۶۴	
۱۰	Conservator http://conservatorblog.com/	٪۶۰/۹۵	Bookworm http://www.bookworm.blogfa.com/	٪۲۹/۷۶	

بیش از نیمی از وبلاگ‌های کتابداران ایرانی بطور شخصی ایجاد و روزآمد می‌شود در حالیکه تجربه برخی وبلاگ‌های گروهی کتابداری مانند وبلاگ گروهی کتابداران ایرانی نشان می‌دهد در صورت مدیریت مناسب و تدوین خط مشی، می‌توان از وبلاگ به عنوان ابزاری گروهی و برای ایجاد روحیه همکاری و همدلی و بحث و تبادل نظر بین کتابداران هم در داخل سازمان و هم در محدوده یک شهر، کشور و چه بسا در عرصه بین‌المللی بهره گرفت. از این‌رو پیشنهاد می‌شود کتابداران با ایجاد وبلاگ‌های مشترک (گروهی) به زبان‌های فارسی و انگلیسی به تبادل نظر و ارتباطات بیشتر با یکدیگر پردازنده و شبکه‌ای از کتابداران فعال و علاقمند تشکیل دهند.

حدود یک سوم وبلاگ‌های کتابداران ایرانی هدفی برای وبلاگ‌نویسی خود ذکر نکرده‌اند و بیشتر به

ایرانی بسیار کم (۵ درصد) است، که می‌توان گفت همین تعداد اندک نیز حاصل تلاش و ذوق یک یا گروهی از کتابداران علاقمند این کتابخانه‌ها بوده است. از این‌رو پیشنهاد می‌شود مدیران و مسئولان کتابخانه‌ها با برگزاری کارگاه‌های آموزشی وبلاگ‌نویسی و معرفی و تبلیغ این ابزار سودمند، ارائه وبلاگ‌ها در سایت‌های دانشگاه و کتابخانه و پیوند به آن، کتابداران و مراجعان کتابخانه‌ها مخصوصاً کتابخانه‌های دانشگاهی با این رسانه جدید آشنا سازند تا بتوانند با ایجاد وبلاگ از آن به عنوان ابزاری با قابلیت‌های فراوان رایگان برای معرفی کتابخانه و تعامل با کاربرانشان استفاده نمایند. از سویی ۲۰ درصد وبلاگ‌های کتابخانه‌ها و کتابداران ایرانی توسط انجمن‌های کتابداری ایجاد شده اند که می‌توان گفت انجمن‌های کتابداران ایرانی حرکت به سوی وبلاگ‌نویسی را آغاز نموده‌اند.

در کلاس و همچنین ارتباط مداوم با دانشجویان و همکاران خود از وبلاگ نویسی استفاده نمایند.

وبلاگ‌ها به عنوان منابعی که به سادگی روزآمد می‌شوند، شناخته شده اند که اصلی ترین نقطه قوت آنها نیز همین است، اما به نظر می‌رسد وبلاگ‌ها متوسط کتابداران ایرانی کمتر به این مساله توجه دارند، متوسط فواصل روزآمدسازی آنها ۴ تا ۵ برابر بیشتر از وبلاگ‌های برتر می‌باشد. بررسی تعداد پست‌ها نیز نشان از سطح فعالیت پایین اکثر وبلاگ‌های کتابداران ایرانی در مقایسه با وبلاگ‌های برتر کتابداری دارد بنابراین وبلاگ‌های کتابداری ایرانی باید روزآمدسازی مداوم و منظم که باعث بازدید بیشتر و بازگشت دوباره مراجعان به وبلاگ می‌شود، راجزو برنامه وبلاگ نویسی خود قرار دهند. نگهداری و روزآمدسازی یک وبلاگ نیازمند وقت و توجه زیادی از سوی نویسنده آن وبلاگ است که سن وبلاگ‌های برتر کتابداری نیز موید همین مطلب است، کتابداران ایرانی نیز بایستی با پیگیری و علاقمندی مدت‌های طولانی وبلاگ خود را زنده نگه دارند.

وبلاگ‌ها اغلب به عنوان منابعی حاوی لینک‌های زیاد به سایتها، وبلاگ‌ها و رویدادهای خارجی شناخته می‌شوند. وبلاگ‌های کتابداران ایرانی در مقایسه با وبلاگ‌های برتر کتابداری تا حدی از همان الگوهای لینک دهی (بیشترین لینک به وب سایت‌ها و وبلاگ‌ها و کمترین لینک به منابع خبری و منابع دیگر وبلاگ نویس) تبعیت می‌کنند اما در فراوانی لینک‌ها اختلاف قابل توجه وجود دارد. پیشنهاد می‌شود وبلاگ نویسان کتابدار از لینک‌های (ثبت و محتوا پست‌ها) مفید و مرتبط با محتوا استفاده نمایند که هم باعث جلب توجه خوانندگان و بازدید بیشتر از وبلاگ و بالا رفتن رتبه وبلاگ و هم ارتباط بین نویسندهان مختلف می‌گردد، استفاده نمایند.

جهت مقایسه ساختار وبلاگ‌های کتابداران ایرانی با وبلاگ‌های برتر کتابداری دنیا درصدهای کلی عناصر مشخصات نویسندهان، جنبه‌های فنی پست‌ها

پراکنده گویی می‌پردازند. در بررسی خط مشی/اساسنامه نیز مشخص شد ۹۷/۵ درصد وبلاگ‌های کتابداران ایرانی و ۶۰ درصد وبلاگ‌های برتر کتابداری دنیا خط مشی برای وبلاگ خود تدوین نکرده اند؛ پژوهش هارپر و واتسون ۵۳ درصد این وبلاگ‌های نیز خط مشی برای وبلاگ نویسی ندارند. می‌توان گفت تدوین خط مشی که خود می‌تواند راهی برای جلب نظر خوانندگان و یکدست نویسی و هماهنگی در وبلاگ باشد در وبلاگ‌های کتابداران ایرانی کاملاً مورد بی توجهی قرار گرفته؛ از این‌رو پیشنهاد می‌شود کتابداران ایرانی برای وبلاگ‌هایشان خط مشی و اساسنامه که دارای اهداف، شیوه روزآمدسازی و چارچوب و موضوعات کلی وبلاگ باشد و در راستای همان نیز حرکت نمایند تا بتوانند خوانندگان دائمی و علاقمند به موضوع را تشویق و جلب نمایند.

بیشترین هدف ذکر شده در وبلاگ‌های کتابداران ایرانی اطلاع رسانی اخبار رشته کتابداری و برقراری ارتباط بین کتابداران ذکر شده است؛ یافته‌های پژوهش کرمی بر روی وبلاگ‌های کتابداری دنیا (دسامبر ۲۰۰۴) و پژوهش کلاید و پژوهش هارپر و واتسون نیز نشان می‌دهد تهیه اخبار و اطلاعات برای کاربران و کتابداران، روزآمد کردن دانش کتابداری، اطلاع رسانی درباره خدمات کتابخانه، برقراری ارتباط با مراجعان بیشترین اهداف کتابداران از وبلاگ نویسی بوده است.^[۶]

بیش از نیمی از وبلاگ‌های کتابداران ایرانی از نوع فیلتر هستند که به منظور خبررسانی و لینک دهی به منابع دیگر و برقراری ارتباط بین کتابداران بوجود آمده اند، در حالیکه وبلاگ‌های به علت تکنولوژی ساده و قابلیت‌های روزآمدسازی و امکانات تعاملی فراوان که دارند، می‌توانند به عنوان منبعی مناسب جهت بحث و تبادل نظر بر روی موضوعات تخصصی و یا کارکردهای آموزشی در کلاس یا گروه‌های کتابداری بکار روند. پیشنهاد می‌شود کتابداران و اساتید کتابداری وبلاگ‌های خود را از نوع فیلتر به سوی وبلاگ دانش پیش ببرند و برای ارائه موضوعات تخصصی و آموزش

فهرست منابع

1. Hering S.C. Weblogs as bridging genre. *Information Technology and People* 2005;18(2).
2. وین شیپ. خدمات وبلاگ‌ها و RSS در اطلاع‌رسانی. ترجمه: کرمی طاهره. مجله الکترونیکی نما؛ ۲۰۰۴؛ ۳(۳).
3. Ojala M. Blogging for knowledge sharing, management and discussion. *Business Information Review* 2005; 22(4).
4. کرمی طاهره. وبلاگ: دریچه‌ای نو در دنیای کتابداری و اطلاع رسانی. *فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات* ۳۸۴؛ ۲۱(۱).
5. Clyde L.A. *Weblogs and libraries*. Oxford: Chandos publishing, 2004.
6. کرمی طاهره. بررسی رویکردهای ممکن به پدیده و بلاگ از نقطه نظر خدمات کتابداری و اطلاع رسانی. پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران، ۱۳۸۳.
7. Seltzer T, Mitrook M A. The dialogic potential of weblogs in relationship building. *Public Relations Review* 2007; 33(2): 227-229.
8. Clyde L.A. Library weblogs. *Library management* 2003; 25(4/5).
9. صراف زاده مریم. برخی کارکردهای آموزشی و پژوهشی وبلاگ‌ها. مجله الکترونیکی نما؛ ۳(۳).

و جنبه‌های فنی کلی، محتوای کلی و وضعیت لینک دهی، وبلاگ‌ها در جداولی واحد در کنار هم قرار گرفتند. مقایسه عناصر ساختاری و بلاگ‌های کتابداران ایرانی با وبلاگ‌های برتر کتابداری دنیا نشان می‌دهد و بلاگ‌های کتابداران ایرانی از نظر جنبه‌های فنی (کلی و پست‌ها) تقریباً هم سطح و بلاگ‌های برتر کتابداری دنیا هستند و در جنبه‌های فنی کلی در هر دو گروه نواقصی دیده می‌شود. ولی در عناصر مربوط به نویسنده‌گان، محتوای کلی و وضعیت لینک دهی اختلاف قابل توجهی بین وblaگ‌های کتابداری ایرانی و وبلاگ‌های برتر کتابداری وجود دارد که کتابداران باید در طراحی وبلاگ‌هایشان به آن توجه نمایند.

به طور کلی بررسی مشخصات ساختاری وblaگ‌ها سبب رتبه بندی وblaگ‌های کتابداران ایرانی و وblaگ‌های برتر کتابداری بر اساس مجموعه امتیازهای کسب شده گردید و وblaگ‌های بر اساس امتیاز کسب شده مرتب شدند. وblaگ گروهی کتابداران ایران با امتیاز ۱۷/۲۶ درصد رتبه اول و وblaگ ناکتابدار با امتیاز ۸۰/۹۵ درصد رتبه هفتم و نهم را از نظر ساختار در وblaگ‌های کتابداران ایرانی کسب کردند. در وblaگ‌های برتر کتابداری دنیا نیز وblaگ Academic Librarian با امتیاز ۸۲/۱۴ درصد در رتبه اول و وblaگ conservator با امتیاز ۲۹/۷۶ درصد در رتبه دهم از نظر ساختاری قرار گرفت. در این رتبه بندی، ۵۸/۲۳ درصد از وblaگ‌های کتابداران ایرانی زیر ۵۰ درصد عناصر مربوط به ساختار را در وblaگ‌های خود رعایت کرده اند در حالی که تنها ۵۰ درصد از وblaگ‌های برتر کتابداری دنیا کمتر از ۵۰ درصد آنها بیش از ۵۰ درصد این عناصر را در ساختار خود به کار برده‌اند.

می‌توان گفت وblaگ‌های ایرانی در طراحی ساختار دچار کاستی‌هایی هستند که می‌توان با برگزاری کارگاه‌های آموزش وblaگ نویسی، استفاده از نرم افزارهای وblaگ نویسی که بیشترین امکانات را ارائه می‌دهند و همچنین آشنایی مختصر با زبان‌های رایانه‌ای این کمبودها را برطرف نمود.◆

A comparative study on Iranian libraries and librarians, and superior librarianship web logs

Skroji R.¹ / Farhadi M.² / Haqqani H.R.³

Abstract

Introduction: Web logs are the evident tools for the librarians. There are three main ways for applying web logs in librarianship fields, as follows: personal use by librarian to upgrade their personal information, as a source of information in case of libraries, and for their services. The aim of this research is to comparison between Iranian libraries and librarians, and superior librarianship web logs.

Methods: Present research has been achieved by descriptive method and comparatively studied a comparison between Iranian libraries and librarians, and superior librarianship web logs in 2006. Seventy-nine web logs from libraries and Iranian librarian and ten best librarianship web logs in the world in 2006 have been chosen as research community. We used direct observations and a check list -that its main factors came from Herring- and associated and based on observations and writer experiences, coaches' and weblog writers consultations for collecting data; and comparing with the best weblogs, other subjects have been added in this check list including overall identifications factors, writers identifications , date , and the level of the weblog activities, technical aspect, overall concept, linkage conditions, and opinion have been showed. Collected data have been presented and analyzed using descriptive statistics method.

Results: In terms of type, it showed that 67% of Iranian web log are filtrated and 14% are scientific, Communicating services in terms of the librarianship and its news %18, coordination and similarity and communication between librarian and services performance %9; and publishing scientific information, papers and translations 9%; are the main goal of the Iranian web logs. Evaluating different structural factors in Iranian librarian weblogs showed that in 40.5% of Iranian web log between 50% up to 75% of the writers identifications, 97.4% of them between 50% up to 75% of technical factors, 78.48% of Iranian weblog under 50% of overall technical factors, 64.55% of them under 50% overall containing, and 43.42% of them under 50% different type of the connections have been observed. In total 65.54% of the structural factors were in superior weblogs and 49.90% in Iranian web logs.

Conclusion: Evaluation of the structural factors made the leveling Iranian librarian and libraries and superior libraries web logs based on gained scores. Iranian librarian group web logs achieved the first place by 80.95% points and non librarian web logs went down to 79 place by 17.26%;based on structural factors among Iranian web logs. Between the superior web logs The Academic Librarian was in first place by 82.14% and the Conservator in 10th place by 29.76%points. Some 58.23% of Iranian and 20% of world's superior web logs managed the structural factors in this grading.

Keywords: *Librarianships weblogs, Superior librarian weblogs, World superior librarianship weblogs*

1. Assistant Professor, School of Management and Medical Information, Iran University of Medical Sciences

2. Ms in Medical Librarianship, Islamic Azad University

3. Faculty member, School of Management and Medical Information Sciences, Iran University of Medical Sciences